

Posudek na diplomovou práci

„PSYCHOLOGICKÉ CHARAKTERISTIKY EDUKAČNÍHO PROSTŘEDÍ DOSPÍVAJÍCÍCH“,

kteřou předkládá Jana Lidická

Edukační interakce dospělých a dětí či dospívajících představují oblast, které se věnuje oddělení pedagogické a školní psychologie na katedře psychologie FF UK v Praze v různých zaměřených výzkumech už dlouhou dobu. Předložená diplomová práce bezprostředně navazuje na výzkumy z posledních několika let, její úkoly začaly tam, kde výzkumné výsledky předchozích studií skončily.

Rozsáhlá diplomová práce J. Lidické (132 stran textu a přílohy) má teoreticko empirický charakter a věnuje se psychologickým souvislostem rodinného a školního edukačního prostředí, jejich edukačním charakteristikám a tomu, jak působení dospělých v každém ze zmíněných edukačních prostorů reflektují dospívající chlapci a dívky. Diplomová práce je tradičně členěná na část teoretickou a empirickou. Ve shodě se zaměřením práce se teoretická část adekvátně věnuje problematice dospívání, vybraným otázkám výchovy a vzdělávání, edukačnímu působení rodiny a školy. Empirická část představuje výzkum edukačního prostředí – rodičovských stylů výchovy a edukačních interakcí učitelů a žáků.

V teoretické části autorka výborně zpracovala poměrně rozsáhlý soubor našich i zahraničních odborných pramenů a vytvořila vhodný poznatkový základ pro realizování vlastního výzkumu v souladu s cílem diplomového projektu. Autorka v této části své práce velmi konzistentně předkládá poznatky o edukačním prostředí rodinném a školním. Samozřejmě vychází z vývojových charakteristik období dospívání a zamýšlí se nad efektivitou edukačního působení rodičů a učitelů. Subkapitola věnovaná edukačním stylům je těžištěm teoretické části, jsou v ní nejen velmi dobře zpracované poznatky v naší odborné literatuře citované, ale také prezentovány poznatky nové. Autorka porovnávala různé přístupy k objasnění edukačních stylů a jejich efektivitu ve výchově a vzdělávání dospívajících. Tím si přímo otevřela cestu k výzkumu.

Empirická část je uvedena adekvátní formulací výzkumného cíle, a poněkud méně formálně zřetelně vytčenými dílčími úkoly nebo otázkami. Vzhledem k tomu, že autorka svým výzkumem navazuje na výsledky dílčího úkolu VZ MŠMT, pracuje s dotazníky využitými ve zmíněném výzkumném šetření, ale tvořivě je modifikuje v souladu s tím, že chce zkoumat rodinné a zároveň školní edukační prostředí stejné skupiny dospívajících respondentů. Autorka metody dobře popisuje, stejně jako postup práce s nimi, sběr dat, způsob jejich zpracování a neméně adekvátně je popsán i soubor zkoumaných respondentů. Realizací empirického šetření získala autorka rozsáhlé množství dat, které důkladně zpracovala a prokázala dovednost data získávat, zpracovávat i prezentovat ve vzájemných vztazích a souvislostech, což považuji s ohledem na cíl projektu za obzvláště cenné.

Výsledky výzkumu jsou prezentovány velmi přehledně, systematicky, v souladu s cílem výzkumu. Postupně výsledky autorka analyzuje a komentuje, poukazuje na to, jak odlišně reflektují edukační prostředí dospívající. Výsledky kvantitativně zpracovávané vhodně doplňuje intenzivnější vhléd do edukačního prostředí vybraných respondentů (8. kapitola).

V Diskuzi autorka opět dokládá zralou psychologickou práci, nahlíží na výsledky své práce a konfrontuje je s výsledky různých jiných autorů. Samotný Závěr práce je střízlivým

pohledem na zjištěné výsledky a jejich souvislosti pro běžnou edukační praxí v rodinném a školním prostředí. Vzhledem k tomu, že diplomová práce byla důkladně připravovaná, průběžně konzultovaná a diplomandka respektovala a tvořivě rozvíjela dlouhé odborné debaty nad diplomovým projektem, v diskuzi při obhajobě této práce by mě jenom zajímalo, které výsledky ona sama považuje za zajímavé a cenné pro další zkoumání edukačního prostředí u nás.

Závěr:

Jana Lidická předložila práci, která splňuje všechny požadavky na diplomové práce kladené. Doporučuji proto, aby se stala předmětem obhajoby na katedře psychologie UK FF v Praze.

Praha 11. 1. 2010

Doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc.